

Міхась Лынькоў... Гэта добра вядома кожнаму, любіць і шануе роднае мастацкае слова. З ім звязана цэлая эпоха ў развіцці беларускай савецкай літаратуры, складаная і павучальная. Яго жыццёвы і творчы шлях у менавіта гім паказальны для нашай культуры і літаратуры.

Апавяданні, аповесці, раман Міхася Лынькова, разлічаны на чытачоў рознага ўзросту і эстэтычных густаў, хоўвалі ў чалавека добры сумленнасць, гуманізм, інтэлектуальнасць. Ён быў не толькі арыгінальным і самабытным празаікам, але і палымным публіцыстам, літаратурным крытыкам, вучоным, грамадскім дзеячам.

Данінай глыбокай павяданшчырай любві нашага народа да Міхася Лынькова, данінай яго светлай памяці з'явілася выданне Збору твораў пісьменніка ў васьмі тамах, падрыхтаванае Інстытутам літаратуры імя Янкі Купалы Акадэміі Наук БССР. Гэта найбольш поўнае выданне літаратурнага спадчыны народнага пісьменніка, у якое ўвайшлі не толькі яго мастацкія творы, але і публіцыстычныя і крытычныя артыкулы, дарожныя нататкі, лісьмы.

Адкрываецца Збор твораў апавяданнем «Гой», якое носяць у некаторай ступені аўтабіяграфічны характар. У ім пісьменнік паказвае, як уплывам рэвалюцыйных падзеяў, у новых грамадска-сацыяльных абставінах мяняюцца, хаця і не без цяжкасцей, міжнацыянальныя адносіны паміж людзьмі ў маладой Краіне ветаў.

У апавяданнях М. Лынькова 20—30-х гадоў ярка і выразна

паказаны падзеі рэвалюцыі і грамадзянскай вайны, барацьба працоўных Заходняй Беларусі за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне з-пад панскага прыгнёту і ўціску, побыт і праца рабочых у сацыялістычных умовах, перавышванне свядомасці людзей у новых абставінах. Каб пераказаць гэтым апавяданні, як «Гой», «Маньчжур», «Над Бугам», «Радо», «Андрэй Лятун», «Кватармайстар Бадай»,

нашай краіны час ён піша такія чудаўныя апавяданні, як «Васількі», «Ірына», «Дзіцячы башмачок», «Салют», «Пацалунак», «Дзед Аўсей і Палашка», «Недапетыя песні», «Насустрэч жыццю» і іншыя, якія пазней склалі зборнік «Астap». У іх пісьменнік адлюстравіў важнае змаганне беларускага народа супраць фашысцкіх захопнікаў, у якім прымалі актыўны ўдзел не толькі дарослыя, але і старыя, і малыя, іх глыбокую веру ў

данасць слаўнай Камуністычнай партыі...».

Не пакінуць абыхавымі чытачоў нататкі Міхася Лынькова аб Індыі, ЗША, Генеральнай Асамблеі ААН, у многіх з якіх ён развенчвае славы буржуазны «рай» з яго тысячамі галодных і халодных, яго публіцыстычныя і крытычныя артыкулы, у якіх ён выказаў свае погляды на многія з'явы жыцця, літаратурны працэс 20—30-х гадоў, ваеннага і палітычнага перыяду. Ягоныя артыкулы—гэта своеасаблівы летапіс нашага літаратурнага працэсу пэўнага перыяду. Характэрнымі ў гэтых адноснах з'яўляюцца яго літаратурназнаўчыя працы «Да трэцяй гадавіны існавання «Маладняка», «Белорусская литература в дни Отечественной войны», «Узаемасувязі літаратур трох братніх народаў: рускага, украінскага і беларускага», «Летапіс эпохі» і іншыя.

Высока цаніў Міхась Лынькоў творчасць Крылова, Гогаля, Тургенева, Дастаеўскага, Талстога, Чэхава, Горкага, Шаўчэнка, Тагора і іншых майстроў мастацкага слова.

Слушныя думкі выказаў Міхась Лынькоў у сваіх артыкулах пра творчасць Янкі Купалы, Якуба Коласа, Кузьмы Чорнага, Кандрата Крапівы, Пятра Глебкі, Аркадзя Куляшова, Максіма Танка, Піменза Панчанкі, Андрэя Александровіча, Івана Мележа, Івана Шамякіна, Янкі Брыля...

Выхад у свет Збору твораў Міхася Лынькова ў васьмі тамах—значная падзея ў культурным жыцці рэспублікі, падзея памятная і радасная.

З народных глыбінь

«Талісман», «Баян», «Сінія галіфэ», «Сустрэчы», «Ядвісін дуб» і многія іншыя.

У Збор твораў Міхася Лынькова ўключаны таксама творы для дзяцей—шматлікія апавяданні, аповесці «Міколка-паравоз», «Пра смелага вяжку Мішку і яго слаўных таварышаў», а таксама яго аповесць «Апошні зверыдавец», якая была напісана па матэрыялах з жыцця шклянога завода «Акцябр» Свіслацкага раёна, першая кніга рамана «На чырвоных лядах», падзеі якога разгортваюцца ў глухой беларускай вёсцы ў 1914—1917 гадах, урыўкі з рамана «Сенька Сокал», над якім пісьменнік працаваў у 1937 годзе, творы, напісаныя ім у гады Вялікай Айчыннай вайны.

У гэты суровы і грозны для

народныя сілы і іх перамогу над азвярэлым і лютым ворагам.

Яшчэ ў 1942 годзе Міхась Лынькоў пачаў збіраць матэрыялы для рамана «Векапомныя дні», праца над якім працягвалася больш пятнаццаці гадоў.

Як адзначаў Дзмітрый Бугаёў, «у «Векапомных днях» Міхась Лынькоў намалёваў шырокую, яркую і цэльную, мастацка пераканаўчую карціну ўсенароднай партызанскай барацьбы супраць фашысцкіх захопнікаў на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Ён паказаў веліч беларускага народа, яго маральную сілу і прыгажосць, яго непакісную стойкасць у самых складаных абставінах суровага змагання, яго нянавісць да гітлераўскіх варвараў, яго бязмежную ад-

13/VI.1987 г. М. БАЗАРЭВІЧ.